

- розшук дітей, що зникли безвісти, самовільно залишили сім'ю чи навчально-виховні заклади.

Разом з тим у роботі правоохоронних органів по захисту прав дитини залишаються проблемними питання злочинності серед дітей та захисту дітей, що постраждали від злочинів. Незважаючи на переможні реляції відповідальних органів влади, продовжують зростати підліткова злочинність та кількість злочинів, вчинених проти дітей. Кожний 15-й злочин в державі вчинено неповнолітнім. Серед засуджених та узятих під варту таких налічується понад 8 тисяч. Це красномовне свідчення слабкої роботи влади з попередження дитячої злочинності. А подекуди ця робота повністю відсутня. Зростання рівня злочинності у підлітковому середовищі певною мірою зумовлене низьким рівнем профілактичної роботи, в т. ч з боку міліції, якою охоплені лише підлітки, що вже вчинили правопорушення.

Держава та громадянське суспільство

Оверченко В.В., курсант юридичного факультету ІКВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ІКВС *Скриник Л.М.*

У XXI сторіччі всі країни увійшли з вагомими протиріччями: між державою та суспільством, владою та народом, центром і регіонами, інтересами окремих олігархічних груп і національними інтересами, між окремими гілками влади, етнічними групами, між «реаліями життя та стереотипами у свідомості та поведінці людей».

У зв'язку з цим, громадянське суспільство вимушене зберігати певну дистанцію і від держави, і від соціуму в цілому, що свідчить про якісну своєрідність існування особистості у цій формі людського співіснування.

Громадянське суспільство та демократична правова держава тісно пов'язані між собою, бо саме суспільство тут виступає базисом демократичної правової держави, ініціатором необхідних у ній змін, а також, громадянське суспільство - це соціальний фундамент правової держави та одночасно соціальне середовище, в якому функціонує правова держава. Тепер зрозуміло, що обидва інститути становлять єдиний життєдіяльний організм. Чим більш розвинуте громадянське суспільство, тим ефективніший захист і соціальна забезпеченість індивіда, тим ширші можливості його самореалізації у різних сферах життєдіяльності суспільства.

Метою громадянського суспільства є захист людини. З його розвитком наша країна може закріпити та гарантувати своїм громадянам загальнолюдські цінності, які вироблялися століттями.

Держава є похідною від громадянського суспільства, його соціально-економічних, політичних і психологічних відносин.

Значення знань щодо різноманітного розуміння поняття, походження і сутності держави в історії державно-правової думки зумовлюються тим, що вони повинні бути неодмінною складовою світогляду студентів. Адже сьогодні у світі не існує жодного суспільства, в якому не було б держави і права.

Розуміння держави в історії державно-правової думки можна пов'язувати з поглядами софістів, Сократа, Платона, Аристотеля, Цицерона, Гроція, Канта, Гегеля та інших філософів.

Розрізняють два покоління софістів у Стародавній Греції: старші (Протагор, Горгій, Гіппій та ін.) і молодші (Фрасимах, Калікл, Лікофрон та ін.).

Наприклад, Протагор вважав, що демократичний устрій суспільства є правомірним і справедливим, визнавав принцип рівності всіх людей. Закликав усіх державних діячів бути справедливими, розсудливими та благочестивими.

Фрасимах першим сформулював три дуже важливих висновки: про роль насилля в діяльності держави; стосовно авторитарного характеру політики і законів; щодо панування у сфері моралі уявлення тих, у кого сила і державна влада.

Сократ був принциповим критиком софістів. Він відкидав суб'єктивізм софістів, їхню апеляцію до звільненої від моральних засад сили; умотивовував об'єктивний характер моральних оцінок природи, держави і права; розрізняв природне і позитивне право, обстоював законність; обґрунтовував тезу, що керувати суспільством повинні професіонали; критикував тиранію; намагався сформулювати моральні засади сутності держави.

Платон, Аристотель і Цицерон обстоювали правову державність. Для періоду буржуазної науки про державу і право характерні думки й погляди на державу голландського правознавця Гуго Гроція, який розглядав співвідношення війни і права, виступав проти права сили; обґрунтовував патріархальну теорію виникнення держави (батьки сімейств об'єднуються в єдиний народ); розглядав державу як досконалий союз вільних людей, які уклали угоду заради додержання права та загальної користі; вперше із прогресивних позицій розробив положення про міжнародне спілкування; запропонував два основних напрями пізнання державності: розумово-споглядальний і досвідний.

Подальші погляди на державу розвивались у працях Ш. Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локка, О. М. Радищева, Б. Константа, І. Бенґама та ін.

Представником буржуазного лібералізму в поглядах на державу був І. Кант. Його вчення зводиться до таких постулатів:

- людина це абсолютна цінність;
- право має гарантувати соціальний простір моралі, бути загальнообов'язковим і забезпеченим силою держави.

Походження держави філософ виводив із суспільного договору. Він розрізняв три гілки влади (законодавчу, виконавчу, судову) і три форми правління (автократію або абсолютизм, аристократію, демократію); виступав проти повстання й застосування сили, обґрунтовував пасивний опір владі через вимоги реформ; засуджував загарбницькі війни і закликав до вічного миру.

Наявність нового типу культури - громадянське суспільство асоціюється з цінностями довіри, поміркованості й толерантності. Його члени з довірою ставляться до своїх колег по діяльності, до інших людей та до суспільних інститутів, визнають право інших громадян на власну думку, її висловлення та захист.

Завдання формування в Україні громадянського суспільства, розвиток якого відбувається вкрай повільно, фактично зводиться до пошуку ефективних шляхів впровадження раціональної моделі політичної влади, яка є неподільною і належить тільки народу як єдиному її суб'єкту, має слугувати громадянському суспільству, бути його функцією (інструментом), здатною діяти виключно в суспільних інтересах стосовно забезпечення соціальної безпеки. Крім реалізації громадянським суспільством захисної й контрольної функцій, досить важливою є функція апробації та впровадження новітніх соціокультурних форм громадської активності, які мають високий адаптаційний потенціал щодо протидії сучасним викликам і загрозам.

Отже, поєднання громадянського суспільства з державою є ознакою сучасного цивілізованого рівня суспільного буття. Враховуючи різноманітність підходів до співвідношення держави і громадянського суспільства, вважаємо, що

найкраще розглядати їх як результат співпраці та партнерських взаємовідносин, за яким вони існують паралельно і не посягають на чітко обумовлені сфери.

Актуальні питання гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Олексієнко А.С., студент НШППНАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент *Заяць Н.В.*

Гармонізація українського законодавства об'єктивно прискорює інтеграцію України до Європейського Союзу, водночас цей процес має враховувати характер відносин сторін, що визначає особливі способи та принципи його здійснення.

По суті, процес гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу розпочався ще до набуття чинності УПС, торкнувшись регулювання конкуренції, трудових та соціальних відносин. Цей період можна вважати етапом добровільної гармонізації [1, с. 163]. Його характерними рисами є відсутність конкретних зобов'язань сторін у цій сфері, а також односторонність діяльності України в гармонізації свого законодавства з правом Євросоюзу (за відсутності погодження з європейськими інтеграційними організаціями).

Першим документом, який закріпив правові засади гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу ще до набуття чинності УПС, стала Тимчасова угода між Україною та ЄС про торгівлю та торговельне співробітництво, підписана 1 червня 1995 року у Брюсселі [і]. Вона набула чинності 1 лютого 1996 року і лише в травні 1998-го замінена УПС.

Тимчасова угода передбачала різні способи гармонізації законодавства України з правом ЄС у галузях конкуренції (ст. 17) та захисту права на інтелектуальну власність (ст. 18, Додаток Ш). Зокрема, у сфері конкуренції документ зобов'язував сторони ухвалити та виконувати закони, спрямовані проти обмежень конкуренції із боку підприємств, які перебувають у їхній юрисдикції. Крім того, було передбачено можливість надання технічної допомоги для розвитку та запровадження правил конкуренції. Однак ці положення лише непрямо вказували сторонам на необхідність мати схожі норми антимонопольного регулювання, зорієнтовані на законодавство ЄС як суб'єкта, який, на відміну від України, має досвід у запровадженні правил конкуренції.

Відповідно однією з форм гармонізації у сфері захисту прав на інтелектуальну власність Тимчасова угода також визначила ухвалення національних правових актів, які тією чи іншою мірою брали б до уваги положення вторинного права ЄС. Тобто перелічені в документі нормативні акти Євросоюзу могли бути використані Україною в процесі гармонізації її законодавства з правом ЄС для створення правового режиму у сфері захисту прав на інтелектуальну власність, аналогічного тому, який існував у межах організації.

Після набуття чинності УПС процес гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу набув не тільки чітких правових засад, а й різноманітніших форм. Окрім приєднання до міжнародних угод, УПС визначила правові засади для здійснення гармонізації шляхом ухвалення внутрішніх правил, приведених у відповідність до норм права Євросоюзу (статті 50, 51, 60, 61, 63, 68, 71, 75, 76, 77).

Однак в УПС практично не йшлося про терміни здійснення гармонізації. Єдиним винятком уважалася сфера захисту прав на інтелектуальну власність, в якій Україна протягом п'яти років мала виконати зобов'язання, взяті на себе відповідно до Угоди.